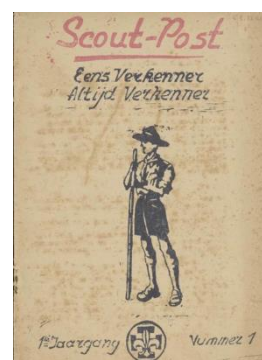

In Nijmegen waren voor de oorlog bij de verschillende parochies katholieke Scoutinggroepen actief. Aan de parochie van de Maria Geboortekerk aan de Berg en Dalseweg in Nijmegen was de mgr. Hamergroep, onderdeel van de Katholieke Verkenners, verbonden. De groep was op 8 september 1936 opgericht door Pastoor Biesta. Ze had welpen en verkenners en de leden droegen een bruine das. De groep was vernoemd naar de Nijmeegse Ferdinandus Hubertus Hamer die missionaris was en in Mongolië tot bisschop werd gewijd. Tijdens de Bokseropstand werd hij onder afschuwelijke omstandigheden in juli 1900 ter dood gebracht. Gerard legde was hier verkenner en deed op 31 juli 1940 zijn verkennersbelofte.

Vlak voor de oorlog nam Aalmoezenier P. van Kessel het initiatief om een stam op te richten en hij vroeg Hampie Bijlard of hij de nieuwe stam wilde leiden. Op dat moment was Hampie nog lid van de Petrus Canisiusstam van de Sint Jorisgroep, waar ook Jan van Hoof lid van was en Jos de Fraiture oubaas. Op 24 november 1940 richtte Hampie de Mgr. Hamerstam op en werd Baas van de stam. Jos de Fraiture werd oubaas.

Op 2 april 1941 wordt Scouting verboden. De verkenners komen nog een tijdje samen met hun patrouille maar hieraan komt een einde. De stam ging ondergronds verder, eerst onder de naam Debatingclub. Op initiatief van Pater van Kessel wordt als alternatief voor de verkenner het Jongens Gilde opgericht. Er komen nieuwe jongens van buiten bij en de groep wordt zo ingericht dat eventueel doorgestart kan worden als verkennersgroep. Er worden twee Gildes opgericht, die onder leiding stonden van Vaandrig Bartels en Vaandrig van Haaren. Op 17 september 1943 wordt de Mgr. Hamertroep heropgericht vanuit de Gildes en Bartels wordt hopman. De stamleden nemen de rol van instructeur van de verschillende patrouilles op zich. In het gymnastieklokaal van de school aan de Dominicanenstraat worden op 30 januari 1944 Jan Snijders, Manu Baarda, Ton Milder en Arie Beekhuizen worden geïnstalleerd.

Op 22 februari 1944 verscheen het eerste nummer van het illegale groepsblad Scout Post. Het kende een vrij grote oplage en er gingen ook exemplaren naar adressen buiten de stad. De redactie bestond uit Ton Milder, Frans Knipping en Jan Jong. Ook Gerard Milder hielp soms mee. Toon Knipping verzorgde de illustraties. Onder gevaarlijke omstandigheden en bij weinig verlichting typten en stencilden ze het blad, mede onder leiding van hopman Wim Bartels. Wim schreef ook verschillende artikelen. Er verschijnen 7 nummers en de schrijvers en redactie gebruiken schuilnamen. Jan gebruikte de schuilnaam Vossekop.

Op 17 september 1944 begint de operatie Market Garden. Veel verkenners en voortrekkers zijn actief in de hulpverlening. Op 21 september 1944 is de Waalbrug in Nijmegen ingenomen en kunnen scouts weer hun uniform aantrekken. De padvinders, verkenners en voortrekkers melden zich die dag bij Kweekschool de Klokkenberg waar hoofdcommissaris

en districtscommissaris Arie Oosterlee van de NPV directeur is. Ook de districtscommissaris van de Katholieke Verkenners Leo van der Kun is hier. De jongens krijgen opdrachten om te helpen met het overbrengen van boodschappen omdat de telefoonlijnen niet meer werken en het verlenen van hulp in schuilkelders en ziekenhuizen. Voortrekker Jan Jong komt om bij het wegbrengen van berichten. Hij wordt in aanwezigheid van zijn medescouts begraven. Regelmatig moeten ze schuilen voor granaat inslagen tijdens de uitvaartdienst en de tocht van de noodkerk naar de begraafplaats.

Woensdag 25 October

Met Ton Milder en Theo Arends vanmiddag begonnen aan de Bevrijdingsnummer van de Scoutpost. Het was een illegaal verkennersblaadje - altijd provisorisch op stencil gezet en gedrukt.

En terwijl wij met dit " Vrijheidsnummer " bezig zijn re - gent het weer eens granaten over de bevrijde stad.

Voor de zoveelste keer richten zij weer eens schade aan en zullen er ongetwijfeld weer slachtoffers vallen.

Het is wel een scherp contrast , terwijl je met dit werk bezig bent.

Maar hoe dan ook : We zijn uiteindelijk bevrijd ! ! ! !

Op 25 oktober maakt Gerard met Ton Milder en Theo Arends het bevrijdingsnummer van de Scout post. Samen met Jan Berns stencilen ze 200 exemplaren van het bevrijdingsnummer. Een aantal exemplaren ging naar de Hotel Normandië aan het Keizer Karelplein waar een Scoutclub voor de geallieerden gevestigd was.

Begin januari 1945 moet hij naar het ziekenhuis om geopereerd te worden.

Meer informatie

[Studiezaal Nijmegen - 579 Logboek Hamerstam - Collectie Tweede Wereldoorlog Nijmegen 1931 - 2019](#)

[Studiezaal Nijmegen - 579 – fragment bezetting 1942 - Collectie Tweede Wereldoorlog Nijmegen 1931 - 2019](#)

[Studiezaal Nijmegen - 579 – Nijmegen onder granaatvuur 1944 1945 transcriptie - Collectie Tweede Wereldoorlog Nijmegen 1931 - 2019](#)

[Studiezaal Nijmegen - 579 – Nijmegen onder granaatvuur 1944 – 1945 - Collectie Tweede Wereldoorlog Nijmegen 1931 - 2019](#)

[Bronnen over 'Scout Post' - Netwerk Oorlogsbronnen](#)

[Studiezaal Nijmegen - 689 Mgr. Hamergroep \(Scouting Nijmegen-Oost\) 1936 – 1991 Logboek Kieviten patrouille](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.